

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat EREN

Diyarbakır Milletvekili

Diyarbakır, geniş tarım arazileri ve hububat üretimiyle bölgenin önemli tarımsal üretim merkezlerinden biridir. Ancak son yıllarda mazot, gübre, tohum, ilaç, sulama ve diğer üretim girdilerinde yaşanan maliyet artışları, çiftçilerin üretimi sürdürebilmesini giderek zorlaştırmaktadır. Basına yansıyan bilgilere göre Diyarbakır Yenişehir Ziraat Odası Başkanı Süleyman İskenderoğlu, hububat üreticilerinin önceki üretim döneminden bekledikleri destekleme ödemelerini halen alamadıklarını, çiftçilerin yeni ekim dönemine girerken yeniden tohum, gübre ve mazot almak zorunda olduklarını belirtmiştir. Sertifikalı tohum kullanımına ilişkin desteklerin de beklediği ifade edilmiştir.

Diyarbakır İl Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından 2025 üretim yılı Temel Destek ve Planlı Üretim Desteği kapsamındaki icmaller 6 Şubat 2026 tarihinde askıya çıkarılmıştır. Buna karşın üretici örgütlerinin açıklamaları, aradan geçen süre içerisinde bazı destekleme kalemlerindeki ödemelerin tamamlanmadığını ve üreticilerin ödeme takvimine ilişkin belirsizlik yaşadığını göstermektedir. Tarımsal desteklerin amacı üreticinin üretim maliyetini karşılamasına katkıda bulunmak ve üretimin devamlılığını sağlamaktır. Desteğin üretim döneminden aylar sonra ödenmesi, özellikle girdi fiyatlarının hızla yükseldiği koşullarda desteğin reel değerinin azalmasına yol açmaktadır. Nitekim Bakanlığınız tarafından 8 Eylül 2026 tarihinde yapılan açıklamada da artan girdi maliyetleri gerekçe gösterilerek bitkisel üretimde destek katsayısının 2025 üretim yılındaki 244 TL/dekar düzeyinden 2026 yılı için 367 TL/dekara yükseltildiği belirtilmiştir. TÜİK verilerine göre 2025 yılında Türkiye genelinde buğday üretimi bir önceki yıla göre yüzde 13,7 azalarak 17,9 milyon tona, arpa üretimi ise yüzde 25,9 azalarak yaklaşık 6 milyon tona gerilemiştir. Hububat üretimindeki bu düşüş dikkate alındığında üreticinin finansmana ve destekleme ödemelerine zamanında erişimi daha fazla önem taşımaktadır.

Bu bağlamda;

1. Diyarbakır'da 2025 üretim yılı kapsamında temel destek ve planlı üretim desteğinden yararlanmaya hak kazanan üretici sayısı kaçtır? Bu destekler kapsamında tahakkuk eden toplam tutar ne kadardır?

2. Diyarbakır'da 2025 üretim yılına ilişkin temel destek, planlı üretim desteği ve sertifikalı tohum kullanım desteği kapsamında bugüne kadar üreticilere ayrı ayrı ne kadar ödeme yapılmıştır?
3. 16 Eylül 2026 tarihi itibarıyla Diyarbakır'da ödemesi henüz gerçekleştirilmeyen tarımsal desteklerden etkilenen üretici sayısı kaçtır? Bekleyen toplam ödeme tutarı destek türlerine göre ne kadardır?
4. Diyarbakır'daki hububat üreticilerine yönelik bekleyen destekleme ödemelerinin hangi tarihte tamamlanması planlanmaktadır?
5. Destekleme icmallерinin oluşturulması ile ödemenin üreticinin hesabına yatırılması arasında geçen sürenin uzamasının nedenleri nelerdir?
6. 2025 üretim yılı desteklerinin üreticilere ödendiği tarihler illere göre farklılık göstermiş midir? Göstermiş ise Diyarbakır'daki üreticilerin ödemelerinin gecikmesinin gerekçesi nedir?
7. Tarımsal desteklerin ekim, hasat ve girdi temin dönemleri dikkate alınarak üreticilerin finansman ihtiyacının en yüksek olduğu dönemde ödenmesine yönelik bir düzenleme yapılması planlanmakta mıdır?
8. Destekleme tutarlarının belirlendiği tarih ile fiili ödeme tarihi arasında oluşan girdi maliyeti ve fiyat artışlarının üreticinin aldığı desteğin reel değerine etkisine ilişkin Bakanlığınızca herhangi bir çalışma yapılmakta mıdır?
9. Diyarbakır'da 2021-2025 yılları arasında buğday ve arpa ekim alanı, üretim miktarı ve üretici sayısında nasıl bir değişim gerçekleşmiştir? Hububat üretiminden vazgeçen veya ekim alanını azaltan çiftçi sayısına ilişkin Bakanlığınızda veri bulunmakta mıdır?
10. Diyarbakır'da 2026-2027 ekim döneminde hububat üretiminin sürdürülebilirliği ve artan girdi maliyetlerinin üretici üzerindeki etkisinin azaltılması amacıyla ilave bir destek veya finansman programı uygulanması planlanmakta mıdır?